FIDESCO

International Organisation for Economic and Social Development through Cooperation
www.fidesco.org

Marco van Zwetselaar, Marieke Dekker en hun 6 kinderen zijn verhuisd naar Tanzania, en werken fulltime als IT'er en neuroloog. Dit is mogelijk dankzij giften via FIDESCO. Jullie onmisbare ondersteuning werpt zijn vruchten af!

Marco van Zwetselaar, Marieke Dekker and their 6 kids moved to Tanzania, working fulltime as an IT-specialist and a neurologist. This was made possible by donations to FIDESCO. Your support is proving its worth and is indispensable!

Beste allemaal,

Als ik dit schrijf is het op de kop af 1 jaar geleden dat we aankwamen we aan in Tanzania. In het pikkedonker na 30 uur reizen, met 24 koffers en tassen die door de chauffeur van het ziekenhuis zo op het dakrek gemikt werden – en alles kwam aan! Als de dag van gisteren kunnen we ons de snelweg herinneren van Kilimanjaro Airport naar Moshi. Kuilen en hobbels, kuddes met herder, zwabberende rolstoelen en voetgangers op de weg en alle auto's met groot licht.

Het is nu grote vakantie voor de kinderen, maar volgens de regels van het ziekenhuis kunnen wij nu 2 weken opnemen (in tegenstelling tot de kinderen die maar liefst 2 maanden hebben!). We stellen ons kampeertochtje naar de kust uit totdat mijn Ierse collega terug is uit Europa en er (letterlijk!) iemand in het land is om de neurologie te bemannen. Inmiddels hebben we mooie binnententjes voor onze indianentipi bemachtigd en kamperen we zonder angst voor muggen en slangen in de slaapzak.

Zoals ik in de vorige nieuwsbrief aangaf, zal ik het dagelijks leven thuis en in het ziekenhuis schetsen aan de hand van kleine (eigen)aardigheden. Maar eerst nog in het kort wat we in dit kwartaal bereikt hebben. Eerste stappen richting een gestructureerde neurologische zorg.

1. Oprichting van de Tanzanian Neuroscience Association, de beroepsvereniging voor neurologen en neurochirurgen.
2. Aanmelding van Tanzania voor lidmaatschap van de Wereldfederatie Neurologie
3. Eerste ontmoeting ooit van iedereen die zich met neurologie bezighoudt in Tanzania, en een volgende vergadering op komst.
4. Opstellen van neurologiecurriculum specifiek voor Tanzania

5. Bij de Wereldfederatie Neurologie hebben we een spannende laatste ronde bereikt met een subsidieaanvraag voor de neurologie-trainees (voor hun dure buitenlandse opleidingsjaar)
6. Overleg met de neurologen van de andere landen van de East-African Community (Kenia, Oeganda en Rwanda) om de opleidingsfaciliteiten te verenigen. De EAC is de 'Benelux' van Oost-Afrika, een lang bestaande economische en politieke alliantie.

Vivian met de teststrips –- letterlijk en figuurlijk onbetaalbaar in dit ziekenhuis. We onderzoeken of ze een alternatief kunnen vormen voor de bestaande, maar onbetrouwbaar gebleken liquoranalyse.

Jullie bijdragen aan ons project zijn enorm belangrijk. We willen jullie duizend maal danken voor alle steun. Heel gevarieerde steun: 600 urine-dipsticks voor bedside liquor-onderzoek van het SIEMENS-laboratorium; Wendelien en Marcel die op hun BIG-registratiefeestje gevraagd hebben om donaties voor ons project; Ronald en Bart die hetzelfde deden bij hun huwelijksfeest; Mr. Chris Veraart die over ons werk hoorde en prompt zijn nieuwste *Opa Toetoet*-boek liet opsturen (waar door zijn grootste fans in Tanzania om gevóchten wordt); voormalig onderhoudsmonteurs van Philips die tijd vrijmaken om Marco te ondersteunen in zijn poging de CT scanner nieuw leven in te blazen.

We gaan nu de tweede helft in van de oorspronkelijk geplande 2 jaar. Het werk dat nog voor ons ligt behelst veel meer dan een jaar. Als wij het komende jaar mogelijkheden vinden om langer te kunnen blijven, zullen we dat met plezier doen. Het ziekenhuis wil ook graag dat Marco en ik ons contract verlengen – maar of een verlengd verblijf haalbaar is voor ons is onzeker. Elke bijdrage van jullie, en de publiciteit die jullie ons project kunnen geven is behulpzaam. Als over twee of drie jaar de eerste Tanzaniaanse neurologen 'van de band komen rollen', die op hun beurt de volgende generatie zullen opleiden, is

het naar ons gevoel pas tijd om te vertrekken. Vanaf dat moment zullen we ons hier echt 'overbodig' gemaakt hebben.

Moshi, 23 mei '13: oprichting Tanzanian Neuroscience Association, de eerste beroepsvereniging voor neurologen en neurochirurgen

Pennenstreken

Eierkompas
Ons huis aan de voet van de Kilimanjaro staat op het eerste gezicht recht, maar is zo scheef dat een gebakken ei in de pan richting de lager gelegen steppe glijdt. Als de kinderen uitbundig badderen staan de poten van Willems bed, dat aan de andere kant van het huis staat, blank.

Rouw
Er wordt in Tanzania uitbundig gerouwd. De kist wordt vervoerd in met bloemen en wit-paarse strikken versierde pick-up trucks. Bij het ziekenhuis uiten familieleden luidkeels hun rouw en bij voorkeur op de binnenplaats onder de galerij waar de EEG-machine zich bevindt. Ten koste van de doezel en alfa-golven die we graag zien in de registratie!

Bajesklanten
Gevangenen komen vaak naar het ziekenhuis met excessieve bewaking. Voor behandeling of voor tuiniers- en onderhoudswerk. In oranje pakken, aaneen geketend, met minstens 2-4 bewakers. Tussen de middag zie ik ze vaak onder de boom bij de kerk zitten wachten. Met de slapende bewakers ernaast.

Internationaal vervoer
Er is een bescheiden collectie ambulances rond KCMC, de meeste tweedehands en gedoneerd vanuit een ver buitenland. Met Zuid-Koreaanse, Oostenrijkse, Indiase en Kroatische opschriften, en met als enige overeen-

komst zwaailicht, sirene en maniakale rijstijl.

Reptielartefact

Geen gebrek aan ventilatie in het ziekenhuis. Op mijn EEG-kamer staat het apparaat onder een laken met netjes 'EEG' erop geborduurd, maar er zit geen glas in de ramen van de ruimte. 's Ochtends moet ik dus eerst de gekko's en spinnen naar buiten wapperen. En veel lawaai maken, want slangen zijn evenmin bevorderlijk voor de EEG -kwaliteit.

Onze Maasai-gidsen met een door Marco gekookt bord pasta met kikkererwten. Ze gidsten ons naar Lake Ambussel, een reusachtig opgedroogd zoutmeer op de Maasai-steppe.

Meander

In de regentijd zijn er overal in het ruim 40 jaar oude ziekenhuisgebouw lekkages. Pragmatisch worden de rijen bankjes voor wachtende patienten in U-bochten om de natte plekken neergezet, en weer teruggeplaatst als de plas opgedroogd is.

Zwangere dokters

De gemiddelde Tanzaniaanse arts heeft eerst jarenlang elders gewerkt en begint later aan de opleiding. Er zijn veel zwangere dokters en co-assistenten dus, en ze werken fulltime door, inclusief nachtdiensten, letterlijk tot het moment van de bevalling. Velen verlaten het ziekenhuis niet eens en kunnen zo door naar de verloskamers. Erna hebben ze 6-12 weken verlof en werken 2 uur korter, voor de borstvoeding.

Stigma

HIV/AIDS kent een groot stigma. Daarom worden de HIV-patiënten in een ander deel van het ziekenhuis gezien dan de overige patiënten. Helaas net om de hoek van mijn EEG-unit, zodat EEG-kandidaten soms geschrokken afzien van een EEG, en er bij de EEG-unit HIV-patiënten zitten wachten met hun oren gespitst totdat om de hoek hun naam omgeroepen wordt.

1,5 m² per dokter

De neurologie-poli is krap. Dat betekent dat mijn Ierse collega, onze neuroloog-in-opleiding en ik vaak 1 of 2 schoolbureautjes delen. En dan dus

maar blijven staan, de status op schoot houden bij het schrijven, of samen met de patiënt op de onderzoeksbank gaan zitten.

Rauwe bonen

Op donderdag geeft KCMC aan haar mede-werkers wekelijks een luxe geschenk. Bij de gebruikelijke chai (hete zoete thee met melk) en wit brood wordt 1 gekookt ei per persoon gegeven. Op mijn non-stop kinderpoli (duurt de hele dag, totdat de gang leeg is) maak ik dankbaar gebruik van deze typisch Tanzaniaanse combi.

Beat

Op de gekste plekken en momenten wordt muziek gemaakt. In de galerij oefent wekelijks het koortje van kantoormedewerkers, begeleid door een gettoblaster. Ik zag vandaag toen ik langs de Lutherse kerk kwam 2 dokters in hun witte jassen elektrische gitaar spelen voor de preekstoel. Uit de luidsprekers op de afdelingen schalt volksmuziek op ongeregelde tijden. Het valt eigenlijk op als er geen muziek klinkt.

Ida

Hoi, ik heb een leuke vakantie gehad. Wel jammer dat mijn vrienden allemaal zo'n mazzel hebben dat ze naar Europa konden vliegen voor vakantie. Maar ja, misschien gebeurt er ooit een wonder en kunnen wij dat ook! We zijn naar de kust geweest en ik ben nu lekker bruin geworden. Jammer genoeg moeten we morgen weer naar school: ik ga dan al naar de brugklas en de klassen zijn hier in Tanzania anders dan bij jullie. Ik denk dat ik maar goed moet genieten van m'n laatste vrije dag.
Nou doei en hele hele heeeeeeeeele speciale groeten aan klas 7b! (eigenlijk 8b nu, toch? Trouwens ik mis jullie allemaal heel erg!!! mijn klas hier is wel leuk maar jullie zijn helemaal de topper!!!!)!!

← *Ida en Doris op de waveboards*

Doris

Hallo lieve familie en alle kinderen op Klein Heyendaal, hoe gaat het daar in Nederland? Het is hier heel erg leuk. Toen wij bij het strand gingen kamperen en toen mijn vader en moeder de tent op aan het zetten waren vroeg mijn moeder opeens waar Steven was. Ze vroeg het aan de hele familie en daarna ook aan al de mensen van de camping maar niemand had hem gezien. Toen begon iedereen te zoeken. Later kwam een Spaanse mevrouw uit de verte lopen met een klein jongetje in haar armen. Toen ze heel dichtbij was zagen we dat het Steven was en we waren echt heel blij dat zij hem heeft gevonden. In de avond had hij een heel verhaal verteld over dat hij meegenomen was door piraten omdat een van die mannen daar een rode doek om zijn hoofd gebonden had. We denken dat hij de tent niet meer kon vinden en toen doorgelopen is naar het vissersdorpje. We zijn zo geschrokken en hebben hem erna met zijn allen heel erg geknuffeld.

Willem

Morgen moet ik weer naar school, maar wel met een leuke meester. Hij heet Mr. Scott en is een Brit. Toen hij vorige week 40 werd hebben we 's ochtends vroeg voordat mama naar haar werk moest (06:30) zijn poort versierd. Hij woont bij ons om de hoek. Toen hij naar buiten kwam had hij een heel verkreukeld gezicht maar vond het wel heel leuk! Weet je wat grappig is! Ik mag kiezen in welke groep (P5 of P6) ik kom, dat is dus groep 7 of groep 8. Dat komt omdat het schooljaar en de

Dansles tijdens schoolreisje, Doris met Theo en Merel met Ananya

leeftijden hier anders lopen dan in Nederland. Mijn vriendje Sil had toen hij nog in Nederland was al gevraagd of hij vandaag met me mocht komen spelen. Dat hebben we dus de hele dag gedaan! We hebben een paar rondjes rondom de hele school gefietst. Morgen gaat Steven ook voor het eerst naar school en hij zit dan in het zelfde rijtje als Doris en Hugo. Maar niet als ik en Ida, want onze lokalen zitten in de andere gang.

Hugo

Hallo, iedereen in Nederland. Hier is het wintervakantie. Op het strand hebben we met zijn allen (ik, Willem, Ida, Doris, en nog een paar andere jongetjes) een Shell Hotel gebouwd, dat als de zon onderging helemaal vol liep met strandkrabben. Die konden daar een hindernisbaan doen. We hebben ons ook met zijn allen ingegraven in het zand, behalve Vicky die het niet snapte en alleen maar eng vond. Nu ga ik weer naar school bij Miss Nina, en dan zie ik Jelte elke dag weer. We zijn bijna even oud, maar hij is nu nog 10 dagen 7 en ik 6. Op 23 augustus zijn we weer even oud! Ik krijg ook nieuwe leesboeken, want ik heb alle boeken al uitgelezen thuis.

Hugo

Steven

Steven begint in augustus met school! Hij komt in het klasje van Miss Annalee uit Manchester, en daar mag hij best haar blakende *Midlands* accent aan overhouden. Hij husselt zonder een spier te vertrekken Nederlandse, Engelse en Swahili woorden door elkaar. In het Nederlands heeft hij inmiddels zoveel vondsten bij elkaar dat ze een lijstje aan de keukendeur vormen: Eendvis (inktvis), vooranda (veranda, zit inderdaad vooraan het huis), voortieltje en achtertieltje (ventiel van voor- en achterwiel respectievelijk), cheetah voor mchicha (lokale spinaziesoort), en mintindi als kruising van mtindi (karnemelk) met Nintendo.

Vicky

Alweer 2 jaar oud en welbespraakt. Met sociale vaardigheden afgekeken van haar broers en zussen en een grote glimlach krijgt ze bij iedereen alles gedaan. Trapt willekeurig voor- en achteruit op het driewielertje en draagt een microscopisch blond staartje op haar hoofd. Combineert Nederlands, Engels en Swahili in haar zinnetjes: 'Nee lala-time!' (geen middagdutje!)

Marco

KCRI, het klinisch onderzoeksinstituut gelieerd aan KCMC, heeft mijn contract verlengd tot einde 2014. Het onderzoeksproject rond de nieuwe behandelmethode van Tuberculose loopt ten einde, en ik richt me nu op nieuwe activiteiten.

Een van die activiteiten is het implementeren van het datamanagement voor een onderzoek naar TB-diagnose bij kinderen in Haydom Lutheran Hospital, een regionaal ziekenhuis op 400km van Moshi. Veel van mijn werk kan ik op afstand doen, maar in mei ben ik met een klein vliegtuigje naar Haydom gevlogen om ter plaatse een server te installeren en de lokale data manager op te leiden. Het is verrassend hoe uitlopend de charities zijn die actief zijn in Afrika: het vliegtuig werd gevlogen door een vrijwilliger van Pilots for Christ in opdracht van de Mission Aviation Fellowship, een NGO die ook periodiek teams van artsen van KCMC naar de meest afgelegen plaatsen in Noord-Tanzania vliegt, waar dan een tijdelijke kliniek specialistische zorg biedt voor mensen uit de wijde omstreken. De vlucht was als in een film, met een landing in twee fasen: eerst een *fly by* om eventueel vee of wild van de airstrip te verjagen, en daarna om hobbelend en schuddend het vliegtuigje aan de grond te zetten.

Een andere activiteit die me de komende maanden zal bezighouden is de automatisering van het onderzoekslaboratorium dat deel uitmaakt van KCRI. Dit heeft meer voeten in aarde dan alleen techniek. KCMC heeft ook een klinisch laboratorium, waar zojuist als onderdeel van een internationaal ontwikkelingsproject, een LIS (Laboratory Information System) is uitgerold. Omdat de twee labs, ondanks dat ze dezelfde soort analyses doen, niet samenwerken, is er nooit gekeken naar een gezamenlijke implementatie van het LIS. Ik wil bekijken of dit niet alsnog mogelijk is.

Vliegveld Haydom

Het is daarbij zaak om het gegeven paard eerst nog eens goed in de bek te kijken. Ontwikkelingsprojecten zijn eindig, terwijl informatiesystemen – en zeker een LIS – vaak lang in gebruik blijven. Dit betekent dat er een moment zal komen waarop KCMC zelf de (aanzienlijke) jaarlijkse licentie- en onderhoudskosten zal moeten gaan dragen. Dat is bedrijfseconomisch nauwelijks haalbaar, door wat ik in de vorige nieuwsbrief al beschreef: westerse producten en diensten zijn onbetaalbaar in termen van Tanzaniaanse inkomens.

Ik wil daarom ook onderzoeken of een oplossing mogelijk is op basis van Open Source software. Open Source is niet inherent beter of goedkoper dan commerciële software, maar OpenClinica (dat wij gebruiken voor clinical trials) is intussen marktleider, en OpenMRS (elektronische patientdossiers) heeft een community van duizenden gebruikers en ontwikkelaars, en de steun van een megabedrijf als Google. Dit moet volgens mij voor een laboratoriuminformatiesysteem, gericht op ontwikkelingslanden, ook mogelijk zijn.

De CT Scanner van KCMC

Een van de leuke aspecten van mijn werk hier is de veelzijdigheid. Een van mijn favoriete citaten is *"Specialisation is for insects"* (Robert Heinlein), en dat geldt zeker voor de mini-projectjes waar ik regelmatig een paar uur in steek.

FIDESCO

Vorig jaar repareerde ik het EEG-apparaat dat Marieke onder het stof uit had gehaald, en dat nu weer dagelijks wordt gebruikt. Dit jaar heb ik me gestort op een grotere uitdaging: de al twee jaar defecte CT scanner van het ziekenhuis. Omdat het een oud apparaat is, wordt het officieel niet meer ondersteund door fabrikant Philips. Via mijn netwerk ben ik in contact gekomen met een voormalig onderhoudsmonteur die bereid is om op afstand zijn expertise te delen. Ik heb nog geen idee of dit gaat lukken, maar niet geschoten …

Tenslotte kan ik tot mijn grote plezier ook mijn vaardigheden uit mijn geografietijd weer inzetten. Een malariaonderzoeker bij KCRI vroeg me om hulp bij zijn analyse van de afname van chloroquine-resistentie in malariaparasieten – een ontwikkeling die ertoe kan leiden dat op termijn dit goedkope en onschadelijke middel weer gebruikt kan worden in de strijd tegen malaria.

Ik was weliswaar een paar avonden kwijt aan het ophalen van mijn statistiekkennis, maar heb me daarna weer kunnen uitleven op chi-kwadraten, logistische regressies en grafieken. En al gaat het me meer om de lol dan de eer, het idee dat ik als niet-arts als co-auteur in Medline te vinden zal zijn vind ik toch ook wel weer stoer!

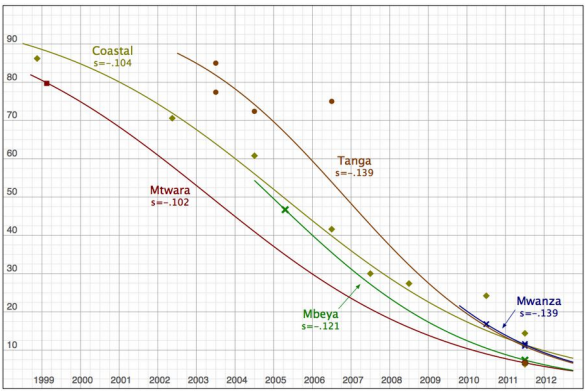

Ontwikkeling van chloroquine-resistentie in regio's van Tanzania

Waarom sturen wij jullie deze nieuwsbrief?
Natuurlijk om jullie op de hoogte te houden van onze activiteiten!
We willen ook benadrukken dat we dit zonder financiële steun van jullie niet zouden kunnen waarmaken. Eigenlijk doen we dit dus met z'n allen!
Dankzij jullie giften zullen wij dit blijven doen, op z'n minst gedurende de geplande 2 jaar, wat echt de minimumduur is voor een dergelijk project.

FIDESCO

FIDESCO is een internationale katholieke NGO (niet-gouvernementele organisatie) die zich al meer dan 30 jaar succesvol richt op kleinschalige uitzendingen. FIDESCO zendt vrijwilligers uit om hun professionele kwaliteiten in te zetten voor mensen die het echt nodig hebben. De uitzendingen duren een tot drie jaar. Je kunt tevoren een training volgen en tijdens de uitzending begeleid worden vanuit Europa. Voor informatie bel 0252-220807 of stuur een e-mail naar info@fidesco.nl. FIDESCO is een ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling). Donaties zijn fiscaal aftrekbaar.

Een donatie aan FIDESCO onder vermelding van 'Tanzania' komt ons project regelrecht ten goede. Er blijft werkelijk niets aan de strijkstok hangen, behalve de kosten voor de postzegel op deze nieuwsbrief!

We vragen jou daarom vriendelijk om een bijdrage om ons project gaande te houden. Dat kan op deze drie manieren:
1. Een storting op bankrekeningnummer 56.60.14.297 van Stichting FIDESCO Nederland o.v.v. 'Tanzania'
2. Betaling via iDeal® op www. fidesco.nl
3. Machtiging via de bijgesloten antwoordcoupon

Als tegenprestatie houden wij een blog bij op www.zwets.com, en landt deze driemaandelijkse nieuwsbrief uit Tanzania in jouw brievenbus. Jullie ondersteuning is bijzonder welkom. In deze nieuwsbrief tonen we aan wat we er in een jaar tijd al mee hebben kunnen bereiken. We hebben de smaak te pakken!

Marco van Zwetselaar en Marieke Dekker,
Marek, Ida, Willem, Doris, Hugo, Steven, Vicky
Adres: Dr. Marieke Dekker, c/o International Collaboration Office,
KCMC, PO Box 3010, Moshi, Tanzania
zwets@zwets.com | marieke@zwets.com
Tel. +255 782 334124 (Marco) | +255 784 669314 (Marieke)

FIDESCO